

Sygn. akt V CSK 425/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa U. G.
przeciwko Funduszowi [...] S.A. spółce komandytowo-akcyjnej w W.
o ustalenie nieważności umowy ewentualnie o unieważnienie umowy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 marca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 29 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca Fundusz [...] S.A. Spółka komandytowa w W., powołała się na jej oczywistą zasadność. Wskazała, że Sąd Apelacyjny dopuścił się rażących uchybień procesowych, polegających na niewypowiedzeniu się co do wniosków dowodowych złożonych przez pozwaną w postępowaniu apelacyjnym; ponadto, pominął całkowicie drugą ze stwierdzonych przez Sąd Okręgowy przyczyn nieważności umowy, jaką była sprzeczność z zasadami współżycia społecznego z racji nieekwiwalentności świadczeń.

Jak przyjmuje się w utrwalonej judykaturze Sądu Najwyższego, przesłanka oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Jest tak w szczególności wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to,

co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, odnosić się do konkretnych, powołanych przez skarżącego przepisów prawa i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zestawieniu ze sposobem sformułowania zarzutów skargi nie pozwalała stwierdzić by była ona - w przedstawionym rozumieniu - oczywiście uzasadniona.

W okolicznościach sprawy, Sąd Okręgowy stwierdził nieważność umowy odpłatnej renty zawartej przez W. K. z pozwaną ze względu na wadliwość oświadczenia woli po stronie W. K. (art. 82 k.c.), ustaloną przy pomocy dowodu z opinii biegłego i zeznań świadków, a także z powodu sprzeczności z zasadami współżycia społecznego ze względu na nieekwiwalentność świadczeń. Sąd Apelacyjny, oddalając apelację pozwanej, stanowisko to zaakceptował, aprobując w uzasadnieniu przyjętą przez Sąd pierwszej instancji ocenę, że złożone przez W. K. oświadczenie woli było wadliwe. Motywy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odnosiły się tymczasem wyłącznie do nierozważenia przez Sąd Apelacyjny nieekwiwalentności świadczenia jako podstawy nieważności umowy; tego też zagadnienia dotyczyły wnioski dowodowe, których pominięcie wytknięto we wniosku. Argumenty te nie mogły tym samym - wobec oparcia stanowiska Sądu Apelacyjnego na odmiennej podstawie - uzasadniać stwierdzenia, że zaskarżony wyrok jest nieprawidłowy, a tym bardziej wadliwy w stopniu ewidentnym i oczywistym, co zakłada przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Niezależnie od tego należało zauważyć, że zarzuty skargi kasacyjnej, w zakresie, w jakim odnosiły się do wady oświadczenia woli jako podstawy stwierdzenia nieważności umowy, zmierzały jednoznacznie do podważenia oceny dowodów i ustaleń faktycznych Sądów *meriti*, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3, art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Dotyczyło to nie tylko wskazanego w podstawach skargi zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., lecz także

naruszenia art. 382 k.p.c., które miało skutkować błędnym ustaleniem stanu faktycznego przez Sąd drugiej instancji.

Uwadze Sądu Najwyższego nie uszły niespójności i inne usterki uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które należało ocenić krytycznie. Jedyne zarzuty kasacyjne dotyczące sposobu sporządzenia uzasadnienia wyroku dotyczyły jednak zaniechania odniesienia się do wniosków dowodowych dotyczących ekwiwalentności świadczeń stron. Te z kolei zarzuty, które dotyczyły rzeczywistej podstawy rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego, okazały się niedopuszczalne z uwagi na art. 398³ § 3 w związku z art. 398¹³ § 2 k.p.c. W tych okolicznościach dostrzeżone wadliwości nie mogły mieć rozstrzygającego znaczenia z punktu widzenia istnienia przyczyny kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Ponadto, wadliwość uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie przesądza *per se* o zasadności skargi kasacyjnej (art. 398¹⁴ k.p.c.), a tym bardziej nie czyni jej zasadną w stopniu oczywistym.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 98, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.